ПРОЕКТ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

НАРЕДБА

№ …….
от ……..2010 г.

за утвърждаване на медицински стандарт "Детска дентална медицина"

Член единствен. (1) С тази наредба се утвърждава медицинският стандарт "Детска дентална медицина" съгласно приложението.

(2) Дейността по детска дентална медицина се осъществява от лечебните заведения при спазване на стандарта по ал. 1

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Указания по прилагането на тази наредба се дават от министъра на здравеопазването.

§ 2. Контролът по изпълнение на наредбата се осъществява от Изпълнителна агенция "Медицински одит", регионалните центрове по здравеопазване и органите на управление на лечебните заведения.

§ 3. За нарушение или неизпълнение на задълженията по тази наредба виновните лица се наказват по реда на Закона за лечебните заведения и Закона за здравето.”

§ 4. Наредбата се издава на основание чл. 6, ал. 1 от Закона за лечебните заведения.

МИНИСТЪР:
Д-Р СТЕФАН КОНСТАНТИНОВ

Приложение към член единствен

Медицински стандарт
„Детска дентална медицина»

Раздел I –Основна характеристика на специалността „Детска дентална медицина»

1. Дефиниция на специалността „Детска дентална медицина", основни цели и характеристики.

1.1.Специалността «детска дентална медицина» е медицинска специалност, осигуряваща оралното здраве на децата.

1.2. Основната цел на специалността «детска дентална медицина» е да осигури дентално и пародонтално здраве и здраве на оралната мукоза на децата, което е предпоставка за оралното здраве на възрастния и за пълноценен живот на всеки индивид.

1.3. Характеристика на специалността. Детската възраст е свързана с процеси на растеж и динамично развитие на двете съзъбия – временно и постоянно, с оформяне на оралната мукоза, изграждането на оралната биологична система и оралния имунитет. През различните периоди на детската възраст оралните структури и тъкани притежават специфични анатомични и физиологични особености, които ги различават от характеристиките им при възрастните. Това налага специфични методи за диагностика и лечение. Редица общи заболявания в детска възраст имат изява в устата или могат да служат като диагностичен белег. Други започват в детството и от тяхното навременно диагностициране, профилактика и лечение зависи както локалното орално здраве, така и общото здраве на детето. Това налага познаване на общите заболявания и синдроми и техните орални изяви в детска възраст.

2. Обхват на специалността (спецификация на диагнози и лечебни методи и описание на профилактични и лечебно-диагностични методи)

Специалността „детска дентална медицина" обхваща:

2.1. Управление на поведението на детето в дентален кабинет.

2.2. Оценка на рисковия орален профил за прогнозиране, превенция, ранно лечение и контрол на оралното здраве в детско-юношеска възраст;

2.3. Профилактиката на оралните заболявания:

2.3.1. Профилактика на бременната и младата майка;

2.3.2.Профилактика на оралните заболявания на новородентото;

2.3.3.Профилактика на оралните заболявания на детето;

2.4. Диагностика, профилактика и лечение на кариеса на ранното детство.

2.5. Диагностика и лечение на кариеса на временните зъби.

2.6. Диагностика и лечение на пулпити на временни зъби:

2.6.1. Лечение на обратими пулпити на временни зъби – биологични методи – индиректно покритие и витална пулпотомия;

2.6.2. Лечение на необратим пулпит;

2.6.2.1. Мортална пулпотомия по формалин-резорциновата методика;

2.6.2.2. Витална пулпектомия:

2.6.2.2.1. Едносеансова пулпектомия;

2.6.2.2.2.. Двусеансова пулпектомия.

2.7. Лечение на периодонтити на временни зъби:

2.7.1. Хроничен периодонтит – двусеансовата формалин-резорцинова методика;

2.7.2. При екзацербация на периапикално възпаление – спешно лечение до хронифициране на процеса. Следващо лечение като при хроничен периодонтит;

2.7.3. Екзацербирал периодонтит до абсцес – спешно лечение, инцизия и общо антибиотично лечение. След отзвучаване на симптомите лечението продължава по методики за хроничен периодонтит;

2.8. Екстракция на временни зъби – индикации и изпълнение.

2.9. Лечение на кариеса на постоянните детски зъби:

2.9.1.Диагностика на кариеса на постоянните детски зъби;

2.9.1.1. Диагностика на кариозния процес – оценка на риска за развитие на зъбен кариес – определяне на индивидуалните рискови и протективни фактори;

2.9.1.2. Диагностика на кариозните лезии:

2.9.1.2.1. Диагностични критерии;

2.9.1.2.2. Диагностична скала на кариозните лезии D1a, D1b, D2, D3, D4 – усложнен кариес.

2.9.2. Неоперативно превантивно лечение на зъбния кариес.

2.9.2.1. Управление на кариозния процес

2.9.2.1.1.Моделиране на рисковите фактори

2.9.2.1.2.Моделиране на защитните фактори

2.9.2.2. Неоперативно лечение на обратимите кариозни лезии:

2.9.2.2.1. Лечение на лезии - D1a

2.9.2.2.2. Лечение на лезии - D1b

2.9.2.2.3. Лечение на лезии – D2

2.9.2.2.4. Лечение на лезии - D3

2.9.3 Микроинвазивно превантивно лечение.

2.9.4. Оперативно превантивно лечение.

2.10. Лечение на некариозни лезии:

2.10.1. Лечение на флуороза, моларо-инцизивна хипоминерализация и Търнерови дисплазии в стадий на бяло, жълто или кафяво оцветяване без или с минимално повърхностно кавитиране:

2.10.1.1. Методика на киселинна микроабразия с последваща реминерализация;

2.10.1.2. Лечение на флуороза и Търнерови дисплазии, хипоминерализации и хипоплазии в стадий на кавитация и загуба на зъбни структури.

2.11. Лечение на пулпити на постоянни детски зъби:

2.11.1. Диагностика на обратими и необратими пулпити на постоянни детски зъби при завършено и незавършено кореново развитие;

2.11.2. Биологично лечение на обратимите пулпити:

2.11.2.1. Индиректно пулпно покритие- двусеансова методика;

2.11.2.2. Директно покритие – едносеансова методика;

2.11.2.3. Пулпотомия – едносеансова методика.

2.11.3. Ендодонтско лечение на постоянни зъби с незавършено кореново развитие:

2.11.3.1. Частична пулпектомия - методика за постигане на апексгенезис;

2.11.3.2. Частична пулпектомия - методика за постигане на апексфикаци.

2.11.4. Ендодонтско лечение на зъби със завършено кореново равитие – провежда се рутинна коренова терапия, която не се различава от методиките за възрастни.

2.12. Лечение на зъбни травми:

2.12.1. Изследване на зъбни травми;

2.12.2. Травми на временните зъби:

2.12.2.1. Фрактура на коронката без засягане на пулпата;

2.12.2.2.Фрактура със засягане на пулпата – витална пулпотомия или пулпектомия;

2.12.2.3.Фрактура на корена – екстракция и местопазител;

2.12.2.4.Интрузивна луксация;

2.12.2.5.Екструзивна луксация;

2.12.2.6.Латерална луксация;

2.12.2.7.Експулсио – при временните зъби не се прилага реимплантация.

2.12.3.Травми на постоянни детски зъби:

2.12.3.1. Спешно лечение;
2.12.3.2. Междинно лечение;
2.12.3.3. Крайно лечение;
2.12.3.4. Фрактури на емайла;
2.12.3.5. Фрактури на емайла и дентина без зсягане на пулпата;
2.12.3.6. Фрактури на емайла и дентина с разкритие на пулпата по-малко от 1мм в диаметър – биологично лечение чрез едносеансовата методика на директно пулпно покритие;
2.12.3.7. Фрактури на емайла и дентина с разкритие на пулпата по-голямо от 1мм в диаметър – биологично лечение чрез едносеансовата методика на витална пулпотомия;
2.12.3.8. Фрактури на емайла и дентина с разкритие на пулпата и незавършено кореново развитие и клинични знаци за начална пулпна некроза – частична пулпектомия за постигане на апексгенезис, след постигането на целта рутинна ендодонска терапия и възстановяване;
2.12.3.9. Фрактури на емайла и дентина с разкритие на пулпата и незавършено кореново развитие и клинични знаци за цялостна пулпна некроза, периапикален остеит или неуспех от по-горе описаните лечения – лечение по методиката за апексфикацио;
2.12.3.10. Интрузивна луксация;
2.12.3.11. Екструзивна и латерална луксация;
2.12.3.12. Коренова фрактура в средата на корена или във втората трета;
2.12.3.13. Експулсио на зъб с незавършено кореново лечение до 1 час след травмата;
2.12.3.14. Експулсио на зъб с незавършено кореново развитие над 1 час след травмата – предварителна ендодонтска обработка и продължаване на лечението по методиката за апексгенезис или апексфикацио;
2.12.3.15. Експулсио на зъб със завършено кореново развитие – предварително завършване на ендодонтското лечение и след това реимплантиране;

2.13. Диагностика и лечение на пародонтални заболявания в

детско-юношекса възраст:

2.13.1. Оценка на риска от пародонтално заболяване;

2.13.2. Диагностика на гингивити в детско-юношеска възраст;

2.13.3. Лечение на плаково индуцирани гингивални заболявания в детско-юношеска възраст – начална терапия, професионално почистване и редуциране на локални рискови фактори за плаконатрупване, контрол на резултатите от инициалното лечение – индекси, поддържаща терапия;

2.13.4. Лечение според типа възпаление на гингивата;

2.13.4.1. Лечение на едематозна форма на хипертрофичен гингивит;

2.13.4.2. Лечение на фиброзна форма на хипертрофичен гингивит;

2.13.4.3. Лечение на улцеро-некротичен гингивит;

2.13.5. Диагностика и лечение на пародонтити в детско- юношеска възраст - начална терапия, професионално почистване, редуциране на локални рискови фактори за плаконатрупване, контрол на резултатите от инициалното лечение – индекси, поддържаща терапия, корективна терапия;

2.13.6. Диагностика и лечение на пародонтити при общи болести и синдроми.

2.14. Диагностика и лечение на заболяванията на оралната лигавица в детско-юношеска възраст:

2.14.1. Диагностика на заболяванията на оралната лигавица, изследвания, оценка на орален клиничен статус на деца с мукозна патология, параклинични изследвания;

2.14.2. Лечение на най-често срещаните заболявания на оралната лигавица в детско-юношеска възраст:

2.14.2.1. Лечение на орални херпесни инфекции (остър херпесен гингивостоматит - ОХГС);

2.14.2.2. Лечение на рецидивдиращи афти и афтози в детско-юношеска възраст - начално симптоматично лечение, общо лечение, локално лечение;

2.14.2.3. Лечение на орални кандидози в детско-юношеска възраст.

2.14.3. Симптоматично лечение на орални прояви на системни заболяванията и синдроми в детска възраст.

2.15. Скринингова диагностика на ортодонтски вредни навици и аномалии и насочване за ортодонтско лечение.

3.Задачи на специалността „Детска дентална медицина” (декомпозиция на целите):

3.1. Осигуряване на дентално здраве на подрастващите:

3.1.1. Създаването на резистентни зъбни структури чрез:

3.1.1.1. Профилактика на бременната;

3.1.1.2. Хранителна профилактика;

3.1.1.3. Флуорна профилактика и реминерализация;

3.1.1.4. Профилактично покритие на фисурите;

3.1.1.5. Обучение и промоция на оралното здраве.

3.1.2. Предпазване от ранна трансмисия на Streptococcus mutans:

3.1.2.1. Обучение в орално здраве на бременната и младата майка;

3.1.2.2. Създаване на правилни хранителни навици на бременната и младата майка и новороденото;

3.1.2.3. Обучение в индивидуална и прилагане на професионална орална хигиена;

3.1.2.4. Хранителна профилактика;

3.1.2.5.Промоция на оралното здраве.

3.1.3. Редуциране и контролиране на патогенната ситуация в устата за развитие на кариес - индивидуални програми на базата на оценка на риска. Те включват елементи от следните направления:

3.1.3.1. Орална хигиена;

3.1.3.2. Хранителна профилактика;

3.1.3.3. Флуорна профилактика;

3.1.3.4. Антимикробна профилактика;

3.1.3.5. Реминерализация на емайла като неоперативно лечение на кариеса;

3.1.3.6. Профилактично покритие на дълбоките фисури;

3.1.4. Оценка на риска от орална патолотия, планиране, прогноза и контрол на оралните заболявания в детско-юношеска възраст;

3.1.5. Изработване, приложение, контрол на индивидуални и групови профилактични програми;

3.1.6. Експертно участие в промоцията на оралното здраве на децата (родителите);

3.1.7. Експертно участие в национални профилактични програми за орално здраве при деца и юноши.

3.2. Осигуряване на пародонтално здраве на подрастващите:

3.2.1. Ранна диагностика;

3.2.2. Превантивно лечение;

3.2.3. Лечение на изявениете периодонтални заболявания в детско-юношеска възраст.

3.3. Осигуряване на здраве на оралната лигавица на подрастващите:

3.3.1. Ранна диагностика;

3.3.2. Превантивно лечение;

3.3.3. Лечение на изявениете лигавичните заболявания в детско-юношеска възраст.

3.4. Лечение на некариесни заболявания на твърдите зъбни структури (травми, зъбни дисплазии).

3.5. Превенция, диагностика и лечение на деца със специални нужди.

3.6. Лечение на кариес и усложненията му при деца под обща анестезия.

4. Квалификационни изсквания и професионална компетентност за практикуване на специалността „Детска дентална медицина”:

4.1. Задължителните минимални умения на детския дентален лекар са:

4.1.1. Оценка на оралната рискова среда за кариес, периодонтални и мукозни заболявания в детска възраст;

4.1.2. Създаване и управление на индивидуална и групови профилактични програми за орално здраве в детско-юношеска възраст;

4.1.3. Оценка и моделиране на поведението на детето в дентален кабинет;

4.1.4. Оценка и мотивация за участие на родителя, като фактор в профилактиката и оралното лечение на детето - пациент;

4.1.5. Диагностика на начален кариес, неоперативно и оперативно лечение на кариозното заболяване;

4.1.6. Лечение на усложненията от нелекувания кариес (пулпипи и периодонтити на временни и постоянни детски зъби);

4.1.7. Оценка на периодонтален статус, скринингова и пълна периодонтална диагностика, профилактика и неоперативно лечение на периодонталните заболявания в детско-юношеска възраст. Определяне индикациите за намесата на пародонтолог-специалист;

4.1.8. Диагностика и лечение на заболяванията на оралната лигавица в детска възраст;

4.1.9. Клинична орална диагностика и определяне на индикации за параклинични тестове и намеса на специализирана медицинска помощ (педиатър, иммунолог и други) при орални прояви на системни заболявания и синдроми;

4.1.10. Лечение на травмите на временни и постоянни зъби;

4.1.11. Скринингова диагностика и профилактика на зъбно-

челюстните деформации;

4.1.12. Превенция, диагностика и лечение на деца със специални нужди;

4.1.13. Лечение на кариес и усложненията му при деца под обща анестезия.

4.2. Задължителни познания на специалиста по детска дентална медицина за осъществяване на качественна клинична дейност:

4.2.1. За развитието на детския организъм;

4.2.2. Управление на поведението на детето в различните възрастови периоди;

4.2.3. За информирано съгласие на пациента;

4.2.4. Да може да прилага локална анестезия и да познава принципите и индикациите за общата анестезия;

4.2.5. Лечение на оралните заболявания в детска и юношеска възраст;

4.2.6. Да познава методите за оперативно и неоперативно лечение на кариеса на временното и постоянното детско съзъбие;

4.2.7. Да познава и прилага методите на лечение на заболяванията на пулпата и периапикалната тъкан при временни и постоянни зъби с незавършено кореново развитие;

4.2.8. Да диагностицира и лекува гингивалните заболявания;

4.2.9. Да диагностицира и лекува периодонтитите с ранно начало;

4.2.10. Да познава оралните мукозни лезии и изяви на общите заболявания и да може да насочва лечението им към съответния специалист;

4.2.11. Да познава и прилага методи на диагностика и лечение на травми на временното и постоянното съзъбие;

4.2.12. Да познава и предписва лабораторни тестове, в помощ на клиничната диагностика;

4.2.13. Да може да предписва подходящи рентгенологични изследвания и да може да ги интерпретира;

4.2.14. Да може да мотивира и лекува деца с различни физически, умствени и емоционални проблеми (в рамките на техните възможности).

4.3. **Препоръчителни познания** за детския дентален лекар са:

4.3.1. В областта на биомедицинската етика и детска психология;

4.3.2. Познания за боравене с компютър в денталния кабинет;

4.3.3. Специализирана диагностична апаратура и други изборващи и терапевтични апаратури (диагностика с лазерна флуоресценция – DIAGNOdent, Air abrasion, озонотерапия, използване на лазери – карбонов диоксиден лазер, YAG, аргонов лазер и др.)

5. Нива на приложение:

5.1. **Ниво на дентален медик със специалност «детска дентална медицина»** - познаване и прилагане на всичко от раздел I, точки 2, 3 и 4;

5.2. Ниво на дентални медици без специалност или със специалност «обща дентална медицина»:

5.2.1. Да познава класифицирането на поведението на детето в дентален кабинет (раздел I, т.2.1) и да насочва деца, извън категориите на позитивно и слабо позитивно поведение към специалист;

5.2.2. Да познава основните насоки за профилактика на оралните заболявания при бременната и младата майка;

5.2.3. Да познава и осигурява профилактика на оралните заболявания при новороденото;

5.2.4. Да познава принципите на профилактика на оралните заболявания в детска възраст и да насочва децата за изработване и провеждане на индивидуална профилактична програма към специалист:

5.2.4.1. При изработена индивидуална профилактична програма от специалист може да реализира изпълнението й;

5.2.4.2. Контролът по изпълнението, както и корекциите в индивидуалните програми се правят от специалист;

5.2.5. Да познава и диагностицира кариеса на ранното детство. Лечението да се насочва към специалист;

5.2.6. Да диагностицира и лекува кариеса на временните зъби;

5.2.7. От раздел I. точка 2.6. да познава всички методики от подточките. Може да ги прилага или да насочи детето към специалист;

5.2.8. От раздел I, точка 2.7. да познава всички методики и да може да ги прилага;

5.2.9. От раздел I, точка 2.8. да познава всички индикации и да ги прилага;

5.2.10. От раздел I, точка 2.9. да познава 2.9.1 и да насочва децата към специалист за 2.9.3. Може да прилага 2.9.4.

5.2.11. От раздел I, точка 2.10. трябва да насочва случаите към специалист;

5.2.12. От раздел I, точка 2.11. да насочва случаите към специалист. Може да прилага единствено точка 2.11.4.;

5.2.13. От раздел I, точка 2.12. да познава диагностиката и да може да даде спешно първоначално лечение, и да ги насочи към специалист;

5.2.14. От раздел I, точка 2.13, да познава и прилага 2.13.1. и 2.13.2., а останалите случаи да се насочват към специалист;

5.2.15. От раздел I, точка 2.14 и 2.15 – диагностика и насочване към специалист;

6. **Интердисциплинарни дейности с дефиниране границите на отговорност и взаимодействие.** Специалността „Детска дентална медицина" включва следните интердисциплинарни дейности:

6.1. **Със специалност детска психология:** При случаи на деца с овладяеми ментални и психични проблеми, специалистът по детска дентална медицина, съвместно със специалист по детска психология трябва да може да насочи поведението на детето към намаляване на тревожността и съпричастност към денталното лечение и орална превенция;

6.2. **Със специалност медицинска генетика –** изработване на родословно дърво и генетичен анализ;

6.3. **Със специалност детски болести**

6.4. **Със специалност ортодонтия. С**пециалистът по детска дентална медицина трябва да може да прави скринингова диагностика на ортодонтски вредни навици и аномалии по раздел I, точка 2.17. и насочване за ортодонтско лечение към специалист по ортодонтия;

6.5. **Със специалност пародонтология.** Специалистът по детска дентална медицина трябва да може да направи оценка на периодонтален статус, скринингова периодонтална диагностика, профилактика и неоперативно лечение на периодонталните заболявания в детско-юношеска възраст по раздел I, точка 3.2. и да определи индикациите за намесата на пародонтолог - специалист при тежки периодонтални увреждания и необходимост от хирургично пародонтално лечение;

6.6. **Със специалност орална хирургия.** Специалистът по детска дентална медицина трябва да умее да оценява при децата усложненията на апикалните периодонтити, засягащи костта, меките тъкани и общото състояние, които изискват намесата на специализирана хирургична помощ, усложнени екстракции, съмнение за неопластични и хиперпластични процеси, изискващи хирургична намеса, заболявания на слюнчените жлези и регионалните лимфни възли в областта на главата.

6.7. Съвместно с хирургичен и анестезиологичен екип специалистът по детска дентална медицина след изкаран квалификационен курс за лечение на деца под обща анестезия, трябва да може да проведе дентално лечение на дете със специални нужди.

6.8. Със специалисти по хематология, имунология, инфекционисти и педиатри специалистът по дентална медицина трябва да уточнява орални диагностични и лечебни проблеми при деца с общи заболявания, както и деца с орални заболявания, придружени от системна симптоматика:

6.8.1. Степента на участие на специалиста по детска дентална медицина и участието на различните специалисти трябва да се определя според типа заболяване;

6.8.2. Специалистът по дентална медицина трябва да може да направи клинична оценка и диференциална диагностика на оралните прояви на съответното заболяване и да участва в симптоматичното лечение на оралните прояви на заболяването;

6.8.3. Общото заболяване се лекува от съответния специалист.

Раздел II – Изисквания към лечебните заведения за упражняване на специалността „Детска дентална медицина”

1. **Задължителни изисквания:**

1.1. Видове лечебни заведения. Детският дентален лекар извършва самостоятелна или екипна профилактична и лечебна дейност на деца в:

1.1.1. Лечебни заведения за извънболнична помощ;

1.1.2. Лечебни заведения за болнична помощ;

1.2. Изисквания към материално-техническата базата в лечебното заведение за осъществяване на специалността „Детска дентална медицина”

1.2.1. Архитектурно–технологични изисквания.

Помещенията, в които ще се практикува детска дентална медицина, трябва да отговарят на нормативноустановените в страната изисквания. В тях трябва да има обособен кът за психологична подготовка на детето за денталното лечение, провеждане на профилактика, мотивация и обучение за правилни орално-хигиенни грижи;

1.2.2. **Оборудване и апаратура.** Освен стандартното оборудване за практикуване на дентална медицина задължително изискване е:

1.2.2.1. Наличието на допълнителен детски стол (подложка) към денталния стол за настаняване на детето;

1.2.2.2. Наличие на скалер;

1.2.2.3. Наличие на апекслокатор;

1.2.3. Наличие на инструментариум. Детският дентален кабинет трябва да е снабден със:

1.2.3.1. Набор за спешна медицинска помощ и телефон за връзка при необходимост от спешна медицинска помощ.

1.2.3.2. Тестове за определяне на индивидуален риск за развитие на кариес и мотивация - тест за буферен капацитет на

слюнка и тест за S. mutans и Lactobacilli;

1.2.3.3. Набор от турбинни борчетра за микроинвазивно препариране на кавитети;

1.2.3.4. Детски кофердами;

1.2.4 Лекарствени продукти и медицински изделия

1.2.4.1. Калциево-хидроокисни препарати за лечение на зъби с незавършено кореново развитие;

1.2.4.2. Глас-йономерни цименти и компомери за обтурации;

1.2.4.3. Разнообразен набор от средства за локална флуорна профилактика (разтвори, гелове, лакове, пяна);

1.2.4.4. Средства за реминерализираща терапия;

1.2.4.5. Четки и пасти за орална хигиена;

1.2.4.6. Средства за визуализиране на зъбната плака;

1.2.4.7. Силанти.

1.2.5. **Външни услуги**

1.2.5.1. Връзка с център за спешна медицинска помощ;

1.2.5.2. Връзка с медико-диагностична лаборатория /за извършване на генетични, хематологични, микробиологични, вирусологични и други изследвания/;

1.2.5.3. Връзка с медико-техническа лаборатория;

1.2.5.4. Връзка с лечебно заведение, осъществяващо дейности по дентална и орална физиотерапия;

1.2.5.5. Връзка с лечебно заведение, осъществяващо рентгенографски изследвания

1.3. Кадрово обезпечаване

Специалността «Детска дентална медицина» се осъществява от магистър по дентална медицина със специалност по «детска дентална медицина». Специалистът може да упражнява дейността самостоятелно или в екип, включващ и медицинска сестра.

1.3.1. Отговорен за прилагане на стандарта е лекарят по дентална медицина, със специалност «детска дентална медицина». Той има за задължение:

1.3.1.1.Да осъществява пълния обем дейности на специалността „Детска дентална медицина”, раздел I, т.2 и 3;

1.3.1.2.Да осъществи контакт с детето и неговите родителите за събиране на изчерпателна анамнеза и обяснение на конкретните лечебно-профилактични процедури, които се налага да бъдат изпълнени;

1.3.1.3.Да получи съгласно нормативноустановения ред информирано съгласие за предстоящата профилактично-лечебна дейност;

1.3.1.4.Да регистрира и поддържа база данни от направените прегледи, лечебно-профилактични програми, контролни и прогнозни резултати за всеки отделен пациент;

1.3.1.6.Да осъществява контрол върху работата на медицинската сестра или друг помощен персонал, ако има такъв;

1.3.1.7.Да следи за спазване на хигиенните норми в лечебното заведение и да осъщесвява превенция на кръстосани инфекции;

1.3.1.8.Да защитава правата на своите пациенти, свързани с регламентираната от специалността дейност.

1.3.2. Медицинска сестра, включена в екипа на лекаря по дентална медицина е длъжна:

1.3.2.1.Да познава основните профилактични, диагностични и лечебни методики /с цел осигуряване на необходимите на лекаря по дентална медицина инструментариум, материали, лекарствени продукти, медицински изделия и др/;

1.3.2.2.Да следи за документацията и регистрацията на всеки пациент;

1.3.2.3.Да поддържа базата данни, свързана с лечебно-профилактичната дейност в кабинета;

1.3.2.4.Да притежава нужните психо-социални умения за работа с деца в дентален кабинет;

1.3.2.5.Да участва активно в мотивацията на детето и родитетелите за поддържане на орално здраве;

1.3.2.6.Да участва в процеса на моделиране на поведението на детето за активно участие в денталното лечение;

1.3.2.7.Да прилага профилактично-мотивационни програми върху децата-пациенти и провежда разяснителна работа с децата и техните родители по въпросите на оралното здраве и профилактика;

1.3.2.8.Да следи за осъществяване хигиенните норми, дезинфекцията и антисептиката в лечебното заведение;

1.3.2.9.Да следи за спазване на изискванията за управление на билогичните и битови отпадъци;

1.3.2.10.Да осигурява връзка с лечебните заведения по т.1.2.5 от Раздел II.

1.3.3. Отговорности на лекаря по дентална медицина без специалност или със специалност «обща дентална медицина» - той може да осъществява дейностите по раздел I, подточка 5.2.;

2. Допълнителни изисквания за осигуряване по-високо качество и въвеждане на нови дентални технологии, методика и апаратура, които отговарят на европейските стандарти.

2.1. Допълнителни изисквания към лечебното заведение

2.1.1.Отделно помещение за психологическа подготовка на детето за денталното лечение, провеждане на профилактика, мотивация и обучение за правилни орални грижи. В помещението трябва да има не по-малко от две мивки, и поне една от тях да е на ниво, позволяващо дете на възраст между 3 и 5 години да мие зъбите си и да се самонаблюдава на огледало, поставено над нея. В помещението трябва да бъдат обособени два къта:

2.1.1.1. Кът за психологическа подготовка на детето за дентално лечение;

2.1.1.2. Кът за провеждане на профилактика, мотивация и обучение за правилна орални грижи.

2.1.2. Наличие на DVD-плеър или компютър с необходимите материали за мотивация и обучение на децата в орално здраве (част от задължителната орална профилактика);

2.1.3. Интраорална камера и монитор за самонаблюдение при профилактични и хигиенни процедури;

2.1.4. Наличие на агитационни материали за родители и деца с цел обучение, мотивация и самоконтрол за поддържане на оралното здраве.

2.2. Допълнителни изисквания към апаратурата за осигуряване на високо качество и европейски стандарти:

2.2.1. Софтуерни продукти и печатни материални за орална здравна промоция;

2.2.2. Апарат за електроодонтодиагностика;

2.2.3. Апаратура за ранна диагностика на кариеса (DIAGNOdent, фиброоптична трансилюминация – FOTI, електорнен кариес метър и др.);

2.2.4. Апарат за Air abrasion;

2.2.5. Инструмент Air flow;

2.2.6. Лазер за дентално препарирене и лечение на периодонтални структури и орална лигавица;

2.2.7. Апарат за озонотерапия.

Раздел III – Реализация на специализираната дентална медицинска дейност – отговорности и задължения

1. Изисквания към профилактиката (компетентност по нива на квалификация):

1.1. Изисквания към лекаря по дентална медицина със специалност „детска дентална медицина” в процеса на осъществяване на профилактиката:

Специалистът по детска дентална медицина реализира пълния обем на профилактиката на оралните заболявания по раздел I, точка 2, подточка 2.3.;

1.2. Изсквания към лекаря по дентална медицина без специалност или със специалност „обща дентална медицина" в процеса на осъществяване на профилактиката:

Прилага се раздел I, т. 5.2.2.;

1.3. Изисквания към медицинската сестра в процеса на осъществяване на профилактиката:

Взема участие в процеса при спазване на изискванията на раздел II, т. 1.4.2.

2. Изисквания към диагностичния процес

2.1. Изисквания към специалиста по „детска дентална медицина"

Прилага цялостната диагностична гама на оралните заболявания в детска възраст, посочена в раздел I, т.2,3 и 4;

2.1.1. Диагностичен преглед на детето (с участие на родител) за установяване на оралното му здраве, оценка на оралната рискова среда, ниво на потребности, съпричастност към дентално лечение и профилактика.

2.1.1.1. Първичен преглед на детето, който може да бъде за спешно състояние:

2.1.1.1.1. Състояния със спонтанна болка от зъбен произход;

2.1.1.1.2. Орални травми със засягане на зъбите;

2.1.1.1.3. Орални оплаквания със засягане на общото състояние на детето (висока температура и общо неразположение, вялост);

2.1.1.1.4. Орални мукозни лезии със засягане на общото състояние на детето (висока температура и общо неразположение, вялост);

2.1.1.1.5. Акутна периодонтална патология (улцеро-некротични гингиво-стоматити).

2.1.1.1.6. При всички останали спешни състояния с орални оплаквания, специалистът по детска дентална медицина извършва необходимия минимум от изследвания за оформяне на диференциалната диагноза и за уточняване на диагнозата и насочва пациента за оказване на квалифицирана помощ при спешното състояние.

2.1.1.2. При неспешно състояние за цялостна санация или за специфичен проблем, свързан със зъбна, периодонтална или мукозна патология се извършват диагностични процедури за определяне на спешност (анамнеза, рентгенография и др.)**.**

2.1.1.2.1. Пълен орално-диагностичен преглед, включващ

обща и орална анамнеза;

2.1.1.2.2. Общ и орален статус;

2.1.1.2.3. Определяне категорията поведение на детето и нуждата от психологично повлияване;

2.1.1.2.4. Определяне риска за развитие на кариес и периодонтални заболявания;

2.1.2. Диагностика на рисковата орална среда за развитие на кариес в детска възраст чрез оценка на риска;

2.1.2.1. Диагностициране на индивидуалните рискови фактори;

2.1.2.2. Диагностициране на индивидуалните протективни фактори;

2.1.3. Диагностика на рисковата орална среда за развитие на пародонтални заболявания;

2.1.4. Диагностика на кариеса на ранното детство-рисково поведение на майката при отглеждане на кърмачето за възникване на кариес на ранното детство;

2.1.5. Диагностика на обратими от необратими кариесни лезии;

2.1.6. Диагностика на стадиите на емайлов кариес;

2.1.7. Диагностика на стадиите на дентинов кариес и тези, които са обратими;

2.1.8. Диференциална диагностика между дълбока фисура и кариозна лезия;

2.1.9. Диагностициране на активни от неактивни кариозни лезии;

2.1.10. Познаване на диагностичните критерии за прилагане на неоперативно превантивно, микроинвазивно и превантивно оперативно лечение на кариозните лезии на постоянните зъби;

2.1.11. Диагностициране на кариозни от некариозни лезии:

2.1.11.1. Диференциална диагностика между кариес и флуороза;

2.1.11.2. Моларо-инцизивна хипоминерализация;

2.1.11.3. Диагностициране на зъбни дисплазии:

2.1.11.3.1. Диференциална диагностика между наследствени, вродени и придобити зъбни дисплазии:

2.1.11.3.2. Диференциална диагностика между хипоплазии и хипоминерализации;

2.1.11.3.3. Диференциална диагностика между хипоминерализации и хипоматурации;

2.1.11.3.4. Диагностика на пигментации;

2.1.11.4. Диагностициране на Търнерови дисплазии;

2.1.11.5. Диференциална диагностика между единични хипоминерализационни петна и зъбен кариес;

2.1.12. Диагностициране и диференциална диагностика между плаково предизвикан гингивит, палково предизвикан, но повлиян от общи болести и неплаково предизвикан гингивит;

2.1.13. Диференциране на катарален от пролиферативен и улцеро-некротичен гингивит;
2.1.13.1. Диференциална диагностика между остър и хроничен катарален гингивит;
2.1.13.2. Диференциране на вирусните гингивални изяви;
2.1.13.3. Диференциране на едематозна от хипертрофична форма на пролиферативния гингивит;
2.1.13.4. Диференциране на медикаментозно повлияните гингивити;
2.1.13.5. Диференциране на улцеронекротичните изяви по гингивата:
2.1.13.5.1. Остър улцеронекротичен гингивостоматити;
2.1.13.5.2. Кръвни заболявания с улцерозни изяви по гингивата – остри и хронични левкози;
2.1.13.5.3. Инфекциозна мононуклеоза.
2.1.14. Диференциална диагностика между гингивит и пародонтит;
2.1.15. Диференциране на плаково предизвикан пародонтит от агресивните пародонтити с ранно начало;
2.1.16. Да познава диференциалната диагностика между препубертален и ювенилен пародонтит;
2.1.17. Диференциране на ювенилен от бързо прогресиращ пародонтит;
2.1.18. Познаване на симптома пародонтит при общи болести и синдроми;
2.1.19. Диференциална диагностика между различните лезии по оралната лигавица:
2.1.19.1. Диференциална диагностика между макули и папули;
2.1.19.2. Диференциална диагностика между везикуло-ерозивни лезии, афти и улцери;
2.1.19.3. Познаване на вирусните изяви по оралната лигавица в детска възраст;
2.1.19.3.1. Диференциране на вирусните изяви от първична и вторична среща с вируси;
2.1.19.3.2. Дигнаостициране на острия херпетичен гингивостоматит – диференциална диагностика;
2.1.19.4. Диференциране на афтозните лигавични изяви в детска възраст:
2.1.19.4.1. Диференциална диагностика на вулгарни, малки и големи афти;
2.1.19.4.2. Диференциална диагностика между афти и афтози;
2.1.20. Диагностициране на кандидозни изяви по оралната кандидоза:
2.1.20.1. Диференциална диагностика между псевдомембранозна, атрофична и пролиферативна кандидоза;

2.1.20.2. Диагностициране на млечницата при кърмачета;
2.1.20.3. Познаване на общите болести, довеждащи до орална кандидоза;
2.1.20.4. Познаване на топографските изяви на кандидозата;
2.1.21. Познаване и диагностициране на общи заболявания и синдроми, изявяващи се с промени по оралната лигавица.

2.2. Изисквания към лекар по дентална медицина без специалност или със специалност „обща дентална медицина;

2.2.1. Да диагностицира кариеса на ранното детство;
2.2.2. Да диагностицира кариеса на временните зъби;
2.2.3. Да диагностицира пулпити и периодонтити на временните зъби;
2.2.3.1. Да диагностицира спешните състояния при екзацербация на хроничните процеси;
2.2.4. Да познава показаниятя и противопоказанията за екстракция на временните зъби;
2.2.5. Да познава диагностиката на кариозния процес;
2.2.6. Да познава диагностиката на обратимите кариозни лезии при постоянните зъби;
2.2.7. Да диагностицира некариозните лезии;
2.2.8. Да диагностицира обратими от необратими пулпити на постоянните детски зъби;
2.2.9. Да диагностицира пулпитните възпаления на постоянни зъби с незавършено кореново развитие - спешни състояния на екзацербация на хронични пулпити;
2.2.10. Да диагностицира периапикални възпаления при зъби с незвършено кореново развитие - спешни състояния при екзацербация на хронични периапикални възпаления;
2.2.11. Да диагностицира травми на временното и постоянното съзъбие;
2.2.11.1. Да диагностицира случаите, изискващи спешна намеса;
2.2.11.2. Да диагностицира състояние на загуба на съзнание след травмата;
2.2.11.3. Да диагностицира състояние на шок след травмата.
2.2.12. Да диагностицира и прави диференциална диагноза между плаково и неплаково зависими гингивити - да диагностицира плаковозависими гингивити, модифицирани от общи болести;
2.2.13. Да диагностицира периодонтити с ранно начало в детска възраст;
2.2.14. Да диагностицира вирусни изяви по оралната лигавица;
2.2.15. Да диференцира везикуло-ерозивни, афтозни и улцерозни изяви по оралната лигавица;

3. Изисквания към лечебния процес (прилагани методики, включващи съответните минимални обеми дейности, задължително осигуряващи качество):

3.1. **Изисквания към лекар по дентална медицина със специалност по „детска дентална медицина”**

3.1.1. На базата на проведената оценка на риска за развитие на кариеса се изработва индивидуален план на лечение, включващ:

3.1.1.1. Индивидуална профилактична програма:

3.1.1.1.1. Мерки за редуциране на рисковите фактори;

3.1.1.1.2. Мерки за подсилване на протективните фактори;

3.1.1.2. Индивидуален лечебен план:

3.1.1.2.1. Временна стабилизация на всички нелекувани необратими кариозни лезии;

3.1.1.2.2. Неоперативно превантивно лечение на всички обратими емайлови лезии по методиката за лечение на D1a, D1b, D2 по гладки емайлови повърхности;

3.1.1.2.3. Неоперативно превантивно лечение на всички обратими емайлови лезии по методиката за лечение на D1a, D1b, D2 по фисури, ямки и бразди;

3.1.1.2.4. Неоперативно превантивно лечение на всички обратими емайлови лезии по методиката за лечение на D3a по гладки емайлови повърхности, включително по медиалната апроксимална стена на първи постоянен полар при наличие на директен достъп;

3.1.1.2.5. Микроинвазивно превантивно лечение на малки, ограничени единични или множествени кариозни лезии по фисури, ямки и бразди;

3.1.1.2.6. Превантивно оперативно лечение при всички по-големи фисурни или апроксимални дефекти;

3.1.1.2.7. Биологично лечение на обратими пулпити на постоянни детски зъби – индиректно покритие, директно пулпно покритие, витална пулпотомия;

3.1.1.2.8. Ендодонтско лечение на необратими пулпити на постоянни детски зъби с незавършено кореново развитие (по методиката на частичната пулпектомия за постигане на апексгенезус);

3.1.1.2.9. Ендодонтско лечение на периапикални остеити на постоянни детски зъби с незавършено кореново развитие (методика за апексфикацио);

3.1.1.2.10. Ендодонтско лечение на пулпити и периодонтити на постоянни детски зъби със завършено кореново развитие (рутинна пулпектомия);

3.1.1.2.11. Лечение на пулпити на временни зъби по описаните методики (индиректно покритие, витална пулпотомия, пулпектомия);
3.1.1.2.12. Лечение на периодонтити на временни зъби (Пулпектомия);
3.1.1.2.13. Лечение на гингивални заболявания;
3.1.1.2.14. Лечение на периодонтити с ранно начало;
3.1.1.2.15. Лечение на лигавични заболявания;

При необходимост пациентът се насочва за специализирани орални, лабораторни и медицински изследвания за уточняване на диагнозата);

3.2. Изисквания към лекар по дентална медицина без специалност или със специалност „обща дентална медицина";

3.2.1. Лечение при спешно състояние:

3.2.1.1. Състояния със спонтанна болка от зъбен произход;
3.2.1.1.1. Екзацербирал пулпит на временни зъби (под анестезия – пулпектомия);
3.2.1.1.2. Екзацербирал периодонтит на временни зъби – създаване възможност на оттичне на ексудата (разкриване на пълпна камера и почистване на канали, при абсцедиране – инцизия, антибиотично лечение);
3.2.1.1.3. Екзацербирали пулпити на постоянни зъби с незавършено кореново развитие – под анестезия се извършва частична пулпектомия, промивка с антисептични и противовъзпалителни разтвори, вложка с противовъзпалителна паста и насочване за лечение към специалист;
3.2.1.1.4. Екзацербирал периапикален периодонтит на постоянен зъб с незавършено кореново развитие – отток на ексудата (при абсцедиране инцизия), антибиотично лечение и насочване към специалист за продължаване на лечението;
3.2.1.1.5. При травми със засягане на зъбите – спешна помощ и насочване за продължаване на лечението към специалист;
3.2.1.1.6. Орални оплаквания със засягане на общото състояние на детето (висока температура и общо неразположение, вялост) – спешна помощ и насочване към специалист за лечение;
3.2.1.1.7. Орални мукозни лезии със засягане на общото състояние на детето (висока температура и общо неразположение, вялост) – спешна помощ и насочване

към специалист за лечение;

3.2.1.1.8. Акутна пародонтална патология (улцеро-некротични гингиво-стоматити) – спешна помощ и насочване към специалист за лечение;

3.2.2. Лечение при неспешни състояния:

3.2.2.1. При кариес на ранното детство оказване на спешна помощ и насочване за лечение към специалист;

3.2.2.2. Рутинно оперативно лечение на кариеса на временните зъби;

3.2.2.3. Рутинно лечение на пулпити и периодонтити на временни зъби. При неуспех – насочване за лечение към специалист;

3.2.2.4. При установяване на висок риск за развитие на кариес или при множествени кариозни лезии, насочване към специалист за изследване на рисковата орална среда и изработване на програма за моделиране на оралната среда и лечебен план. Лечението (неоперативно превантивно, микроинвазивно, превантивно оперативно на кариозните лезии на постоянни детски зъби) може да се продължи от неспециалист само при постоянен контакт със специалиста и при стриктно спазване на лечебния план и посочените методики. Във всички други случаи лечението се провежда от специалист;

3.2.2.5. Всички пулпити на постоянни детски зъби се насочват за лечение към специалист;

3.2.2.6. Лечение на плаково предизвиканите гингивити;

3.2.2.7. Всички плаково предизвикани, но модифицирани от общи болести гингивити и неплаково предизвиканите се насочват за лечение към специалист;

3.2.2.8. Всички периодонтити с ранно начало се насочват за лечение от специалист;

3.2.2.9. Всички заболявания на лигавицата в детска възраст се насочват за лечение от специалист;

3.2.2.10. Всички деца, изискващи лечение под пълна наркоза се насочват за лечение в специализирани клиники;

Раздел IV – Показатели за оценяване качеството на специализираната дентална медицинска дейност

1. Общи критерии по хода на изпълнение на процеса

1.1. Оценъчно ниво на задължителните базови условия:

1.1.1. Професионална квалификация и контрол върху нея;

1.1.2. Ефикасност и ефективност на профилактичната дейност;

1.1.3. Ефикасност и ефективност на лечебната дейност;
1.1.4. Ефикасност и ефективност на повлияването на поведението на детето в денталния кабинет;
1.1.5. Превес на превантивното неоперативно и превантивното оперативно лечение спрямо оперативното;
1.1.6. Постигната асептика и антисептика.
1.1.7. Специфични условия, осигуряващи защита на медицинските и немедицинските специалисти - стандартна защита за работа в клинични условия:
1.1.7.1.Да имат имунизация срещу хепатит
1.1.7.2.Да работят с ръкавици и маска;
1.1.7.3.Кабинетът да е снабден с дезинфекционните разтвори за обработка на дребен инструментариум и повърхности.

1.2. Оценъчно ниво на задължителните апаратура, инструментариум, лекарствени продукти и медицински изделия;

1.3.Оценъчно ниво на информационната осигуреност;

1.3.1. Професионална квалификация и контрол върху нея;
1.3.1.1. След получаване на специалност по „детска дентална медицина" специалистът трябва да преминава през курсове и индивидуални програми за повишаване на квалификацията, за които трябва да притежава сертификати;
1.3.1.2. Да посещава наши и международни научни форуми по детска дентална медицина за повишаване на кавалификацията;

2. Специфични критерии по хода на изпълнение и от резултатите от дейността

2.1.Състояние на медицинската документация на случаите:

Налична документация за лекуваните пациенти-анамнеза, статус, оценка на риска за развитие на кариес и пародонтални заболявания, индивидуална профилактична програма, индивидуален лечебен план, отчитане на реализираната профилактична и лечебна дейност, документ за информирано съгласие за провеждане на профилактичната програма и лечебния план.

2.2.Резултативен годишен обем специализирана дейност;

2.2.1. Реализиране на критерии за безопасност при проведеното лечение;
2.2.2. Удоволетвореност на пациентите - доверие и комфорт
2.2.3. Равнопоставеност на пациентите (социална справедливост);
2.2.4. Достъпност на пациентите до специалиста и своевременност на провежданото лечение;

2.2.5. Адекватност на проведеното лечение според задължителните методики;

2.2.6. Краен резултат – реално и доказуемо подобряване на оралния статус.

2.3. Съотношение на поставените диагнози към резултата от лечението:

2.3.1. Снимков материал за обратно развитие на обратими кариозни лезии;

2.3.2. Снимков материал за проведено лечение и естетични възстановявания;

2.3.3. Рентгенографско документиране на резултатите от лечението;

2.3.4. Анкетирано удовлетворение-специфични права и задължения на детето-пациент, потребител на медицински услуги в областта на специалността по детска дентална медицина.

2.4. **Външно оценяване на качеството**